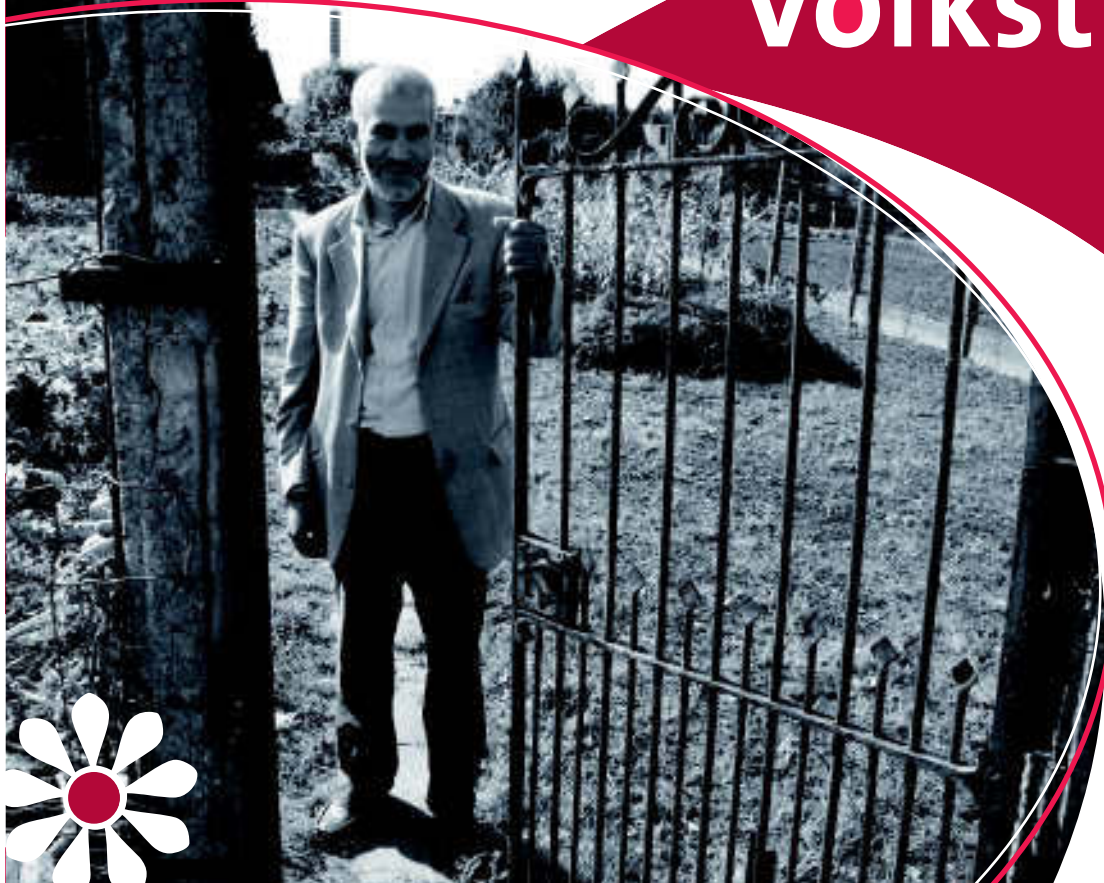

Volkstuiniers van de Kloef

1 TEN GELEIDE

Beste volkstuinier,

"Volkstuinen" hebben een rijke geschiedenis en ook vandaag staan ze opnieuw volop in de belangstelling. Het belang van de volkstuinen zal in de toekomst wellicht toenemen, want door de verdere vergrijzing en immigratie, meer vrije tijd en de evolutie naar meer appartementen en weinig grondgebondenwoningen verhoogt de nood nog. Ze verdienen een eigen plaats in onze moderne maatschappij waar een oase van rust en groen, een plek waar men zelf kan experimenteren met alles wat groeit en bloeit meer dan welkom is. Vlaanderen en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest samen tellen nu ongeveer 4600 volkstuinen verdeeld over 114 volkstuinparken. Ze hebben een totale oppervlakte van 137 ha waarvan 22% in Oost-Vlaanderen is gelegen¹.

Het jarenlange succes van de volkstuinen is het resultaat van de bruisende energie van hun leden en de vele vrijwilligersbestuursleden, die voortdurend mee evolueren met de tijd. Initiatieven zoals hofprijkskampen, schitterende tentoonstellingen, opentuidagen, 'samen aankopen', milieubewuste acties, buurtbezoekjes, onthalen van jongeren en migranten, voordrachten enzoverder zijn goede voorbeelden van hun dynamiek.

Volkstuinen zijn vooral gewild in buurten met een hoge bevolkingsdichtheid. Maar juist daar zijn ze ook heel kwetsbaar voor verdrukking. Positief is dat de ontwikkeling van groenpolen in de stadsranden, zoals hier in Ronse, kansen biedt voor het behoud en de verbetering van het volkstuinareaal. Maar ook op andere vlakken zijn er uitdagingen: het verhogen van de gebruikintensiteit, de gebruiksdiversiteit en de toegankelijkheid van de tuintjes.

De Provincie Oost-Vlaanderen is overtuigd van het belang van de volkstuinen en steunt het Provinciaal Verbond van de Volkstuinen dat iets meer dan 10.000 leden telt en langer dan 100 jaar bestaat.

Als gedeputeerde en voorzitter van het Vlaams en Nationaal Verbond help ik uiteraard graag mee aan deze goede zaak en wens u alvast veel succes met het volkstuinproject de Kloef!

Alexander Vercamer

Eerste Gedeputeerde

Voorzitter Nationaal Verbond en Vlaamse Volkstuin – Werk van de Akker vzw

¹ Prof. Dr. Georges Allaert, Hans Leinfelder, David Verhoestraete (2007). Toestandsbeschrijving van de volkstuinen in Vlaanderen vanuit een sociologische en ruimtelijke benadering, Universiteit Gent – Afdeling Mobiliteit en Ruimtelijke Planning i.o.v. Dept Landbouw en Visserij; project van de Vlaamse Volkstuin – Werk van de Akker vzw.

2 VOORWOORD

Volkstuinen zijn kleine lapjes grond waarop stadsbewoners groenten telen voor eigen gebruik. De percelen grenzen aan elkaar en vormen samen een volkstuincomplex. Sinds jaren bestaat het principe van volkstuinen, iedereen kent ze.

Tuinieren in een volkstuin is helemaal in en is uitgegroeid tot een felbegeerde bezigheid! Vanaf vandaag is dit ook in Ronse mogelijk!

We kunnen immers, met enige fierheid, de “Volkstuinsite de Kloef” officieel in gebruik nemen.

Voor de stad heeft de realisatie van deze site een enorme waarde. Voor het eerst in haar geschiedenis wordt een stuk grond dat eigendom is van de stad gratis ter gebruik en in beheer van de vzw Volkstuiniers van de Kloef gegeven. De stad zorgde tevens voor de indeling van de percelen, de aanleg van het pad en het plaatsen van uniforme tuinhuisjes voor de huurders. Conform de opgemaakte statuten en het huishoudelijk reglement ter zake zullen de volkstuiniers de ‘site’ en het ‘goed’ als goede huisvader beheren.

Belangrijk is op te merken dat de samenstelling van zowel het bestuur van de vzw als de tuiniers uit een zeer divers publiek bestaat.

In naam van het stadsbestuur houd ik eraan alle partners die aan dit project meegewerkt hebben te bedanken en wens alle tuiniers van de Kloef een flinke opbrengst toe!

Mevrouw Suzy Arijs
Schepen Stad Ronse

3 SITUERING EN KADER

Ronsenaars noemen de lap van elf hectare grond, gelegen op een boogscheut van het Ronsese stadscentrum, de Kloef. De naam komt naar verluid van een bekende herberg die via een straatje op de Kloef te bereiken was.

Door de jaren heen zijn de herberg en het straatje verdwenen. De buurtbewoners gingen tuinieren op een klein stuk van deze braakliggende landbouwgrond. De Stad liet deze volkstuintjes oogluikend toe. Maar nu krijgt de Kloef een nieuwe bestemming als ambitieus stadsvernieuwingsproject met recreatie- en woonfuncties. Het plan voor de Kloef omvat 227 woningen, een horecazaak, een park van 6,7 hectare groot met speeltuin en de volkstuinsite.

Samenlevingsopbouw Oost-Vlaanderen realiseerde het volkstuinproject samen met de bewonersgroep, de volkstuiniers, het stadsbestuur en de Koninklijke Volkstuinvereniging tot een gedragen initiatief.

De Kloef, elf hectare landbouwgrond, vlakbij het Ronsese stadscentrum/ In kader van een ambitieus stadsvernieuwingsproject, krijgen de volkstuiniers een nieuwe plek in het geheel.

4 HOE HET ALLEMAAL BEGON...

Samenlevingsopbouw Oost-Vlaanderen is sinds 1998 in de Ronsese aandachtsbuurten actief. Via het convenant met de stad Ronse staan drie buurtwerkers ten dienste van de buurtbewoners van de wijken Marijve-Ninovebuurt, Prinskouter en Scheldekouter. Het bevorderen van de leefbaarheid van de buurten, versterken van het sociale netwerk en het verhogen van de participatiegraad van buurtbewoners staan centraal. Door onze jarenlange ervaring in de Marijve-Ninovebuurt kunnen we op buurtbewoners en bewonersgroepen rekenen om nieuwe initiatieven die structureel iets in hun wijk veranderen, aan te pakken. Het volkstuintuinproject is één van deze initiatieven.

2003-2004 • Eerste contacten en kennismaking – Informatiebijeenkomst

Een informatiebijeenkomst voor alle buurtbewoners en geïnteresseerden over het grote stadsvernieuwingsproject de Kloef, brengt het thema volkstuintuieren op de agenda van de wijkwerking en van de buurt. Buurtbewoners die tuinieren dreigen hun tuin te verliezen door het aangekondigde stadsvernieuwingsproject de Kloef. Het is tijd om de eerste contacten te leggen en elkaar te leren kennen. We gaan de tuiniers actief in hun tuinen opzoeken. Er volgt een aangenaam ontmoetingsmoment met alle tuiniers. Dit is een kans om samen mogelijke pistes voor het volkstuintuieren in Ronse te bedenken.

“We willen graag blijven tuinieren. Het is veel beter in de tuin bezig te zijn dan thuis of op café te zitten of op straat te lopen. We zijn het gewoon en hebben niet veel anders te doen.” Amarti Bouchata, tuinier.

2005 • Groepsbijeenkomsten - Delegatie praat met de stad

De tuiniers willen in de toekomst blijven groenten telen op een gezamenlijke plek. Een verhuis naar een nieuwe verbeterde volkstuintuinplek op de Kloef lijkt de meest gedragen oplossing.

Een aantal groepsbijeenkomsten maken het mogelijk om een nieuw volkstuintuinproject te ontwikkelen. De tuiniers vaardigen een delegatie af die met vertegenwoordigers van de Stad Ronse gaat praten over de inplanting van een nieuwe tuinsite. De stad is akkoord om de site een plaats te geven in het nieuwe Kloefproject.

2006 • Groepsbijeenkomsten - Netwerk van welzijnspartners

Het project krijgt meer en meer vorm. Het behelst niet zomaar een verhuis van de oude plek naar een nieuwe. De tuiniers maar ook nieuwe buurtbewoners en kansengroepen kunnen in het volkstuintuinproject stappen. Samenlevingsopbouw Oost-Vlaanderen zoekt en overlegt met welzijnspartners die door het project hun achterban kunnen betrekken. Zo werken De Vrolijke Kring - Vereniging waar armen het woord nemen - en ODiCe² mee aan de uitbouw van het project. De Koninklijke Volkstuinvereniging Afdeling Ronse trekt mee aan de kar en engageert zich om bestuurlijke taken op te nemen en het educatieve luik te verzorgen.

“We staan de tuiniers met raad en daad bij en steunen hen in het project. Ze kunnen bijleren over bloemen en planten op onze maandelijkse vergadering.”
Germain Van Quickelberghe, bestuurslid Koninklijke Volkstuinvereniging.

2007 • De nieuwe volkstuinsite opgenomen in het plan.

Door de inspanningen van het netwerk met welzijnspartners en tuiniers, kan een ontwerp over de inrichting en infrastructuur van de site worden uitgetekend. De tuinsite omvat zeventien tuinen van twee are en acht tuinen van 1 are. Ze zijn allen voorzien van een omheining, een hekje en een tuinhuis. Het planontwerp voorziet ook twee waterpompen en wandelpaden. Dit ontwerp wordt goedgekeurd door het stadsbestuur en definitief opgenomen in het planontwerp van het hele stadsvernieuingsproject. De volkstuinsite is op papier een feit!

“De tuinen zijn kleiner dan op de oude plaats maar zullen beter voorzien zijn. Er komen paden, tuinhuisjes, omheining met hekjes en water. Later worden sanitaire voorzieningen voorzien” Yves Deworm, schepen.

2008 • Op bezoek bij en leren van Gentbrugge en Oudenaarde Oprichting vereniging Volkstuiniers van de Kloef vzw – Opmaak statuten en huishoudelijk reglement.

In Vlaanderen zijn er vele goede voorbeelden van tuincomplexen. Op 8 september 2008 bezoeken de tuiniers, buurtbewoners, de stad Ronse en de opbouwwerker de volkstuinsites van Gentbrugge en Oudenaarde. We leren veel bij op de tentoonstelling ‘Het ABC van de volkstuinten’ te Gent. Met deze gedeelde kennis en ervaring gaan we zelf aan de slag om een uitgebreid huishoudelijk reglement en statuten op te stellen. Ondertussen wordt duidelijk dat een deel van de vroegere tuiniers om gezondheidsredenen of ouderdom wenst te stoppen met tuinieren. Hierdoor kunnen nieuwe kandidaten onmiddellijk aanspraak maken op een tuintje in het nieuwe complex.

Op 7 oktober 2008 is de vereniging zonder winstoogmerk ‘Volkstuiniers van de Kloef’ een feit. De vereniging bestaat uit een bestuur die de dagelijkse werking op zich neemt en uit een algemene vergadering waarin elke tuinier een stem heeft. De vereniging staat via een beheersovereenkomst in voor het beheer van de site in eigendom van de stad.

2009 • Realisatie en opening Volkstuinsite de Kloef.

De definitieve plannen van de volkstuinsite, het huishoudelijk reglement, de statuten en de beheersovereenkomst worden door het Ronsese stadsbestuur goedgekeurd en een aannemer begint aan de uitvoering. De vijftientig percelen worden genummerd en aan de tuiniers toegewezen via loting. In april 2009 kunnen de tuiniers naar hun nieuwe tuin verhuizen. Op zaterdag 16 mei wordt de site in bijzijn van alle partners officieel geopend.

5 VOLKSTUINIERS VAN DE KLOEF, WIE ZIJN ZE...

De vereniging bestaat uit enerzijds tuiniers met een jarenlange ervaring in het tuinieren, ofwel individueel ofwel op een gezamenlijke plek, en uit een aantal nieuwe kandidaten die zich voor het eerst aan het telen van groenten wagen. Het sociaal contact en de kennisuitwisseling over hoe men groenten teelt, gaan hand in hand. De vijftientig tuiniers zijn voornamelijk mensen uit de buurt, hoofdzakelijk ouderen en allochtonen en autochtonen. Dit sluit aan bij het profiel van de volkstuiniers in Vlaanderen.

Uit een studie¹ blijkt dat dit in de meeste volkstuincomplexen het geval is. Het belangrijkste motief van de grootste gebruikersgroep voor het houden van een volkstuin is het plezier van het tuinieren in de buitenlucht. Voor vrouwen en jongeren is dit het ontspanningsaspect. Mensen van vreemde origine zijn gemotiveerd door het kweken van cultuureigen groenten en de drang naar buitenlucht. De kruisbestuiving tussen autochtonen en allochtonen werkt een gezonde sociale mix en sociale cohesie in de hand. Een interessante vaststelling is dat vele tuiniers uit de omliggende buurt komen en uit de aandachtswijken Prinskouter, Scheldekouter en Stookt.

De vereniging kiest bewust voor al deze elementen van diversiteit. Naar imago en uitstraling is het project in die samenstelling heel aantrekkelijk en inspirerend.

“Tuinieren is een leuk en sociaal tijdverdrijf. We kunnen planten wat we hier in België niet altijd vinden. We hebben bijvoorbeeld voor bijna alles munt nodig en een soort peterselie die op koriander lijkt wat we in de soep doen.” Hassan Barghouti, tuinier.

6 VOLKSTUINSITE DE KLOEF, EEN MOOI RESULTAAT MET MEERWAARDE

De volkstuintsite is gelegen op het noordelijk deel van de Kloef en te bereiken via de Oscar Delghuststraat (naast het huis met huisnummer 37).

Op het volkstuintcomplex kunnen vijftientig tuiniers een tuintje bewerken. Er zijn zeventien tuintjes van twee are (tweehonderd vierkante meter oppervlakte) en acht tuintjes van een are (honderd vierkante meter oppervlakte). Er is een klein plaatsje over dat als ontmoetingsplek kan dienen. Er is een fietsenrek en een picknickbank geplaatst.

Elke tuintje is voorzien van een toegangspoort en met bedrading afgebakend. Op elk perceel is een tuinhuisje voor tuinmateriaal geplaatst. De stad Ronse neemt de totale inrichting en aanleg van de infrastructuur op zich.

Het complex heeft drie ingangen en de tuintjes zijn via paden in dolomiet te bereiken. Er zijn twee waterpunten voorzien.

⊗	Tuinen van 1 are : 8	⊗	Ontmoetingszone met picknickbank : 1
⊗	Tuinen van 2 are : 17	⊗	Parkeerstroken : 2
⊗	Waterpompen : 2	⊗	Paden en wegenis in dolomiet
⊗	Tuinhuisjes : 26	⊗	Elk perceel omheind met tuindraad en hek

Een volkstuint: een goedkoop park voor de stad¹

De beheers- en onderhoudskosten van de volkstuintsite zijn voor een stad minimaal in vergelijking met de kosten van ander publieke parkstructuren. De gebruikers zijn immers verplicht in te staan voor het onderhouden van hun eigen perceel en voor het onderhoud van de gemeenschappelijke paden grenzend aan hun perceel. Volkstuintsites drukken dus de beheerskosten van een publiek park. Kosten voor beheer gaan vooral naar administratie.

De volkstuintvereniging kiest hier voor het juridische statuut vereniging zonder winstoogmerk. De voordelen zijn legio: de stad, eigenaar van de grond, kan zich richten tot een rechtspersoon en de vzw biedt de meeste garantie om het beheer van de site te organiseren.

*“Het is aan ons om verantwoordelijkheid te dragen, om in te staan voor de veiligheid en het onderhoud, om een goed toewijzingsplan uit te werken en aanspreekpunt te zijn.”
Roland Vanbutsele – Buurtbewoner Marijve en Mohammed Bahri - tuinier*

Goed voor de samenleving¹

Volkstuinparken hebben een uitgesproken meerwaarde. Ze bieden meer groene ruimte, een rustige natuurlijke plek in een dichtbevolkte wijk. Ze zijn niet gebonden aan bevolkingsgroepen of aan leeftijden en voor iedereen toegankelijk. Financieel zijn ze heel laagdrempelig, wat het toetreden eenvoudig maakt.

Grondplan Volkstuinsite De Kloef

7 KANSEN

Volkstuinsite de Kloef draait nu op volle toeren. Er liggen heel wat kansen om volkstuinparken verder uit te bouwen, uit te breiden of op te starten. De samenwerking met de Koninklijke Volkstuinvereniging vervult naast bestuurlijke en administratieve taken, ook een educatieve functie. Tuiniers worden niet aan hun lot overgelaten, ze worden begeleid en leren van elkaar en door professionelen. De contacten tussen de tuiniers gebeuren niet enkel in de tuinen maar ook daar buiten. Door werktijdverkorting en het langer leven hebben ouderen meer vrije tijd en kunnen ze die zinvol besteden. De toenemende migratie kan ervoor zorgen dat meerdere bevolkingsgroepen toegang krijgen. Er komen meer en meer appartementen en er is een tendens naar kleinere tuinen. Door al deze kansen kan men verwachten dat meerdere mensen in de toekomst geïnteresseerd zullen zijn om een tuintje in een volkstuincomplex te bewerken.

Wij zijn alvast tevreden dat de vereniging en de site Volkstuiniers van de Kloef in Ronse een feit zijn.

8 CONTACTPERSONEN

Bestuur Volkstuinsite de Kloef

Voorzitter Patrick Ryckbosch
Moortelstraat 11, 9600 Ronse
055 21 85 07

Samenlevingsopbouw Oost-Vlaanderen vzw

Buurtwerker Liesbet Tyvaert
Wijkcentrum Aan 't Spoor
Grote Marijve 133, 9600 Ronse
055 20 61 79

Stad Ronse

Afdelingshoofd Stedelijke Ontwikkeling
Bart Wallays
Markt 12, 9600 Ronse
055 23 27 25

Voorzitter Nationaal Verbond en Vlaamse Volkstuin

Werk van de Akker vzw
Alexander Vercamer
Moerenakker 4, 9070 Heusden
09 267 82 33

Meer informatie: www.volkstuinronse.be

Deze brochure is een uitgave van Samenlevingsopbouw Oost-Vlaanderen gerealiseerd dankzij de financiële steun van Provincie Oost-Vlaanderen.

Teksten

Tina Fabry - Opbouwwerker
Samenlevingsopbouw Oost-Vlaanderen

Foto's

Voorblad Koenraad De Blauwe
Luchtfoto ©Henderyckx
Foto's Samenlevingsopbouw Oost-Vlaanderen

Verantwoordelijke uitgever

Stan De Neve - Samenlevingsopbouw
Oost-Vlaanderen vzw
Sint-Jacobsnieuwstraat 50 9000 Gent

Recept

Ingrediënten

600 tot 1000 gr fijne couscous
1 kg lamsvlees of rund
250 g pompoen
1 grote courgette
3 wortels
1 koolraap
1 koolrabi
6 koolbladeren
1 kommetje spruitjes
½ kommetje dikke bonen
1 tomaat geschild en in blokjes
½ bosje koriander
½ bosje peterselie
gemberpoeder
zwarte peper
kurkuma
1 kaneelstokje
sambal
Spaanse peper
1 bouillonblokje (rund)
evt. 1 kommetje kikkererwten geweekt

Couscous uit de volkstuin

Bereidingswijze

Doe kokend water in de onderste pan van de couscouspan. Besprenkel de couscous goed met water en dan met olie en zout. Doe het in de stoompan en laat het zo'n 20 minuten stomen. Besprenkel de couscous in een grote kom met olijfolie en boter. Meng met je handen. Stoom nu de couscous nog een keer tot het gaar is.

Was en snijd de groenten in grote stukken. Doe wat olijfolie en zonnebloemolie in de pan en voeg dan het lamsvlees toe.

Braad het vlees aan alle kanten en voeg de harde groenten toe: wortels, koolraap, koolrabi, dikke bonen en evt. de kikkererwten. Voeg de kruiden toe en kokend water tot alles onder staat. Bind de koriander en peterselie vast. Hou je van pikant, dan voeg je Spaanse peper toe. Als de groenten halfgaar zijn, doe je er de resterende groenten bij. Als er te weinig saus is, meer kokend water toevoegen zodat de groenten onder water staan.

Laat alles goed gaarkoken en dien het warm op. Doe eerst de couscous in het bord en maak er een berg van. Maak een kuil in het midden en leg er al het vlees in, daarna de groenten. Rangschik alles netjes om het vlees heen en doe de Spaanse peper helemaal bovenop. Giet er wat saus overheen maar niet te veel. De rest van de saus doe je in een sauskom en dan kan iedereen naar believen saus toevoegen.

Eet smakelijk!

